

Sermo de paenitentia

Λόγος περί μετανοίας

Μὴ οὖν φοβηθῶμεν μάταιον φόβον, καὶ φόβον, ὃς οὐκ ἔστι φόβος· ἡ γὰρ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον. Τίς ἀνθρώπινος φόβος πρὸς τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον; Τίς δόξα ἀνθρώπου φθειρομένου πρὸς τὴν τοῦ Θεοῦ μεγαλωσύνην καὶ ἄρρητον δύναμιν καὶ ἀκήρατον δόξαν; Ἐπεὶ οὖν τὰ γήϊνα ἐπισυρόμενοι, τοῖς ἀοράτοις ἐπιβαλεῖν τὸν ἑαυτῶν νοῦν διὰ τῆς πίστεως καὶ φωτισμοῦ τῆς γνώσεως οὐ δυνάμενοι. Κἂν ἐκ τῶν ὀρωμένων τεκμαιρόμενοι τὴν ἄρρητον δύναμιν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ, φοβηθῶμεν αὐτόν. Βασιλεὺς ἐὰν βουληθῆ μεταστῆσαι πέτραν, ἐὰν μὴ χρήσῃται μαγγάνοις καὶ βοηθείαις, μετακινήσῃ αὐτήν οὐ δύναται· αὐτὸς δὲ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποιῶν αὐτὴν τρέμειν. Οὐκ ἐξίσταται σου ἡ διάνοια; Ὅρη καὶ βάρη σαλεύει αὐτοῦ τὸ ὄμμα· καὶ πάλιν τῷ θελήματι αὐτοῦ τὰ σύμπαντα στηρίζει τῷ ἰδίῳ λόγῳ. Οὐ θαυμάζεις δὲ καὶ ἐπὶ τῇ ἐκλάμψει τῆς ἀστραπῆς καὶ ἐπὶ τῷ ἤχει τῆς βροντῆς, ὅτι οὐ μόνον ἄνθρωποι καταπτήσουσιν, ἀλλὰ καὶ κτήνη καὶ θηρία καὶ ὄρνεα καὶ τὰ ἐν ὕδασι πετόμενα; Καὶ ὅσα ἂν εἴπωμεν, οὐκ ἀφικώμεθα. Προσπέσωμεν οὖν αὐτῷ καὶ κλαύσωμεν ἐναντίον τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι καὶ λέγοντες· σὺ ἡμῶν εἶ Θεὸς καὶ οὐχ ἕτερος, Κύριε. Σοὶ ἡμάρτομεν καὶ σοὶ προσπίπτομεν, Κύριε· οὐ γὰρ ἔστιν ὁ ἀντιτασσόμενός σοι ἐν τῷ θέλειν σε σῶσαι ἡμᾶς, Κύριε. Ἀγαθὸς γὰρ ἔστιν ὁ Κύριος καὶ ἐλεήμων· κἂν γὰρ κατὰ συναρπαγὴν ἐπταίσαμεν, διὰ μετανοίας σπουδάσωμεν ἰαθῆναι· εἰ δὲ καὶ ὡς ἄνθρωποι ὑπεσύρημεν πάθει, μὴ εἰς τέλος ἀπογνῶμεν ἑαυτῶν, ἀλλ' ἐπιγνόντες τὸν καλέσαντα ἡμᾶς Θεόν, καὶ εἰς ἣν κλήσιν ἐκλήθημεν, ἀκούσωμεν αὐτοῦ λέγοντος· μετανοεῖτε, ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Οὐκ ἐπὶ τινῶν δὲ ἀμαρτημάτων ὥρισε τὴν μετάνοιαν, ἐπὶ τινῶν δὲ οὐ· ἀλλὰ πρὸς πᾶσαν πληγὴν τῆς ἀμαρτίας δέδωκεν ἡμῖν ὁ μέγας τῶν ψυχῶν ἡμῶν τοῦτο ἰατρὸς τὸ φάρμακον. Ἐκκόψωμεν οὖν τὰ κακὰ ἣθη τῆς ἑαυτῶν ψυχῆς, καὶ ἀντὶ τῶν καυστήρων χρῆσώμεθα θείῳ φόβῳ, ἐν ᾧ δυνησόμεθα ἀντιστῆναι τὰ τῆς ἀμαρτίας ρεύματα, ἵνα μὴ αἰσχυρθῶμεν ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν νεκρῶν, ὅτε πάντα εἰς φῶς ἔρχεται, εἴτε ἀγαθόν τις ἔπραξεν, εἴτε φαῦλον. Φησὶ γὰρ ἡ ἀγία Γραφή· τί ἐστιν ἡ ζωὴ ἡμῶν; Ἀτιμία ἐστιν, ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα καὶ ἀφανιζομένη. Καταλείψωμεν οὖν τὰς ἀκανθοφόρους ἐπιθυμίας τῷ σώφρονι λογισμῷ, ἀνακρούοντες τὰς ὀρμὰς τῶν φιληδόνων λογισμῶν, διότι γέγραπται· ἅγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι· ὅπως χάριτι τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ ἐπιτύχωμεν τῆς ἀφθάρτου ζωῆς, λήθην ποιησάμενος τῶν ἡμετέρων ἀμαρτιῶν ὁ Κύριος διὰ τῶν αὐτοῦ οἰκτιρμῶν καὶ τῆς ἡμῶν ἐπιστροφῆς καὶ εἰλικρινοῦς μετανοίας. Κἂν γὰρ τις τῶν δοκούντων περισσοτέρως κεκοπιακῆναι γογγύσῃ ἐπὶ τῇ πολυσπλαχνίᾳ τοῦ Δεσπότου, ὡς ὅτι ταχὺ προσελήφθης, ὑπὲρ σοῦ ἀπολογήσεται αὐτὸς ὁ πάσης κτίσεως <Κύριος> λέγων· ἔταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνη σὰς μοι; Ἄρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε. Θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι, ὡς καὶ σοί. Θεὸς ὁ δικαίων, τίς ὁ κατακρίνων; Αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.